

К. Г. Салаєв,
аспірант кафедри менеджменту інноваційної та інвестиційної діяльності, Київський
національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ

DOI: 10.32702/2306-6814.2018.21.60

ІНФОРМАЦІЙНА СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ АЗЕРБАЙДЖАНУ

К. Salayev,
graduate student of Department of Innovation and Investment Management,
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

INFORMATION COMPONENT OF AZERBAIJAN'S ECONOMIC SECURITY

Визначено, що в умовах популяризації та особливої цінності інформації та новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, актуальним є вивчення та вдосконалення інформаційної складової національної економічної безпеки держави. Проаналізовано показники інформаційного забезпечення економічної безпеки Азербайджану в умовах розвитку інформаційного суспільства. Наведено аналітичні дані щодо рівня впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у діяльність азербайджанських підприємств. Досліджено програми розвитку Азербайджану у сфері ІКТ та наведено їх основні досягнення. Проведено аналіз зростання країни у сфері розвитку мобільного та фіксованого засобів зв'язку. Наголошено, що посилення безпеки та підвищення довіри при використанні ІКТ є одним з важливих чинників на шляху розвитку інформаційного суспільства Азербайджанської республіки. Зазначено, що для Азербайджану загрози несанкціонованого заволодіння економічною інформацією також є надзвичайно актуальними, тому питанням мережевої безпеки, управління безпекою даних, безпеки електронних транзакцій, включаючи аутентифікацію електронних документів і захист від спаму суб'єктів підприємницької діяльності, державних органів влади та інших організацій, що становлять ядро національної економіки, приділяється сьогодні особлива увага. Здійснено порівняльний аналіз Глобального індексу кібербезпеки серед пострадянських країн. Зазначено, що в Азербайджані продовжується активна комп'ютеризація економічної діяльності підприємств різних форм власності, узв'язку із чим потребують надійного захисту. Визначено, що азербайджанська економіка взяла курс на розвиток на основі стійкості та інноваційності і тому, держава постійно здійснює системні заходи щодо захисту інформаційного простору економічної та іншої діяльності. З огляду на стратегічну значимість економічних проєктів, в яких представлений нині Азербайджан, необхідність проведення роботи у напрямі посилення заходів із захисту інформаційної складової економічної безпеки потребує активізації на всіх рівнях державного управління у країні.

It is determined that in today's time of popularization and special value of the information and the information and communication technologies, the study and improvement of the information component of the national economic security of the state acquires special relevance and significance. The indicators of information security of Azerbaijan's economic security in the conditions of development of the information society are analyzed. The analytical data on the level of implementation of information and communication technologies in the activities of Azerbaijani enterprises are presented. The program of development of Azerbaijan in the field of ICT is explored and their main achievements are presented. The analysis of the country's growth in the field of mobile and fixed communication development is carried out. It was emphasized that strengthening of security and increase of trust in using ICT is one of the important factors on the way of the information society development of the Republic of Azerbaijan. It is noted that for Azerbaijan the risks of unauthorized acquisition of economic information are also extremely relevant, therefore, issues of network security, data security management, electronic transaction security, including authentication of electronic documents and protection against spam of business entities, state authorities and other organizations that constitute the core of the national economy, is given special attention today. A comparative analysis of the Global Cybersecurity Index among post-soviet countries was carried out. It is noted that in Azerbaijan the active computerization of economic activity of enterprises of various forms of ownership continues, in connection with which they require reliable protection. It is determined that the

Azerbaijani economy has taken the course of development on the basis of sustainability and innovation, and therefore, the state constantly carries out systematic measures to protect the information space of economic and other activities. Given the strategic importance of economic projects in which Azerbaijan is present, the need to work towards strengthening the information component of economic security needs to be intensified at all levels of government in the country.

Ключові слова: економічна безпека, інформаційне суспільство, захист інформації, кібербезпека, інформаційно-комунікаційні технології.

Key words: economic security, information society, information protection, cyber security, information and communication technologies.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ

Зважаючи на популяризацію та особливу цінність у наш час інформації та новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), які дедалі більше стають визначальними факторами розвитку держави та суспільства, і враховуючи стрімкий розвиток інформатизації суспільних процесів і явищ, у тому числі її широке впровадження у систему управління державою, особливої актуальності та значущості набуває вивчення та вдосконалення інформаційної складової національної економічної безпеки держави.

У країнах пострадянського простору, у тому числі і в Азербайджані, існують суперечності та парадокси розвитку інформаційного суспільства, пов'язані із стереотипами старого та необхідністю формування сучасного нового державного устрою. Наслідками невизначеності при формуванні політики інформаційної безпеки перешкоди суспільств є:

- 1) відсутність інституціонального забезпечення для сталого розвитку інформаційного суспільства;
- 2) розкол політичних еліт щодо напрямів та цілей здійснення інформаційної політики держави;
- 3) переважання "вузьких" групових бізнес-інтересів над національними, пов'язаних з владою та контролем над інформаційними ресурсами держави.

У більшій мірі усе вище перелічене стосується і Азербайджану. Ретроспективний аналіз останніх років свідчить про продовження негативних тенденцій, тому проблема формування умов інформаційної безпеки Азербайджану загалом полягає у впорядкуванні змін, які б відповідали інтересам більшості, та формуванні інституційних механізмів регулювання інформаційної безпеки.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретико-методичні основи інформаційної складової економічної безпеки були об'єктом досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних вчених, зокрема З. Г. Бабаєвої, А. М. Гасанова, В. Д. Залізка, О. М. Степка, А. І. Сухорукова, Ю. М. Харазішвілі та інших [1, 2, 6, 7, 9, 12]. Але аналіз наукового доробку вчених дає можливість зробити висновок про необхідність детального аналізу інформаційної складової економічної безпеки Азербайджану з метою вдосконалення методики її оцінки для ефективної протидії сучасним викликам та загрозам в умовах розвитку інформаційного суспільства.

МЕТОЮ СТАТТІ

Метою статті є висвітлення важливості інформаційної складової економічної безпеки Азербайджану в умо-

вах підвищення ролі інформації для розвитку національної економіки.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Одним з головних чинників щодо забезпечення ефективності управління різними сферами суспільного життя країни є повноцінне використання інформації різного характеру. Темпи економічного розвитку орієнтовані на довгострокову перспективу у значній мірі залежать від актуального стану системи інформаційно-обчислювального забезпечення функціонування найважливіших сфер діяльності — науки, техніки, виробництва та управління.

Особливо актуальною для Азербайджану є проблема безпечного використання економічної інформації у сфері управління матеріальним виробництвом, оскільки розвиток національної економіки нерозривно пов'язаний із зростанням інформаційних потоків. Швидкий розвиток процесів автоматизації, використання комп'ютерів у всіх сферах сучасного життя, крім безперечних переваг, спричинили появу ряду специфічних проблем. Одна з них — необхідність забезпечення ефективного захисту економічної інформації. Тому, створення правових норм, що закріплюють права та обов'язки громадян, підприємств і держави на економічну інформацію, а також особливо захист цієї інформації стають найважливішим аспектом інформаційної політики економічної безпеки держави.

Отже, економічна безпека країни нерозривно пов'язана із розвитком інформаційного суспільства та впровадженням ІКТ в усі сфери економіки. Тому важливим етапом нашого дослідження є аналіз стану інформатизації національної економіки Азербайджану.

Проаналізуємо забезпеченість підприємств Азербайджану ІКТ.

На початок 2017 р. 292,8 тис. працівників підприємств використовували комп'ютер у повсякденній роботі, що було більше на 0,8 тис. чол. у порівнянні з попереднім роком, і більшість з них були чоловіками. Кількість користувачів комп'ютерів становила близько 38% від співробітників комп'ютеризованих підприємств, і 29,6% всіх співробітників, що працюють на діючих підприємствах. При цьому динаміка кількості працюючих на комп'ютерах та їх частки в загальній кількості працівників діючих підприємств Азербайджану є зростаючою і протягом 2011—2016 рр. кількість працюючих на комп'ютерах збільшилась на 80,5 тис. чол. або на 38,6% [10].

Поряд із цим, частка працюючих на комп'ютерах у загальній кількості працівників на діючих підприємствах зросла на 11,9% протягом аналізованого періоду.

Таблиця 1. Комп'ютеризація різних категорій підприємств Азербайджану у 2011—2016 рр., %

Види економічної діяльності	Роки						Зростання (2016 р. до 2011 р.)
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Видобування	14,4	15,5	15,0	17,0	20,3	20,8	6,4
Промисловість	9,8	10,2	10,3	10,6	10,9	11,1	1,3
Виробництво, розподіл та постачання електроенергії, газу	13,5	14,9	14,3	16,3	19,7	20,5	7,0
Водопостачання; очищення та утилізація відходів	3,9	4,3	5,8	6,6	7,3	8,1	4,2
Будівництво	9,7	9,8	9,9	12,3	15,1	16,7	7,0
Торгівля; ремонт транспортних засобів	20,0	20,3	20,8	21,3	23,3	24,5	4,5
Житлові та харчові послуги	15,4	15,6	15,9	16,8	17,0	18,2	2,8
Логістика	10,9	11,3	11,5	13,7	17,3	18,8	7,9
Інформатизація та зв'язок	46,7	50,0	50,6	52,6	53,8	55,0	8,3
Фінансова та страхова сфери	72,5	73,1	82,2	87,4	88,0	86,4	13,9
Нерухомість	10,8	11,0	11,2	11,8	12,2	13,3	2,5
Наукова та науково-технічна сфера	26,1	27,6	28,1	30,5	32,1	33,4	7,3
Адміністративна та сфера підтримки	10,9	12,7	14,0	14,5	15,0	16,4	5,5
Державне управління та оборона; соціальний захист населення	46,3	50,6	55,1	59,4	60,7	61,1	14,8
Освіта	27,6	29,6	31,2	32,2	34,0	35,8	8,2
Охорона здоров'я та соціальні служби	4,7	5,3	6,0	7,0	8,5	9,4	4,7
Мистецтво, розваги та відпочинок	5,6	5,7	6,9	9,5	9,9	11,4	5,8
Інші сфери діяльності	37,3	37,5	38,1	38,6	39,3	39,8	2,5

Джерело: розраховано на основі [10].

Як і у 2015 р., найбільша кількість комп'ютерних користувачів була на підприємствах фінансової сфери — 86,4% співробітників. Дещо менший рівень комп'ютеризованості спостерігався у сфері державного управління та оборони, соціального захисту населення — 61,1%; на підприємствах сфери інформатизації та зв'язку — 55%; у сфері освіти — 35,8%. Щорічна зміна рівня використання комп'ютерів на підприємствах всіх категорій відображена в таблиці 1.

Наведені дані дають можливість зробити висновок про найбільше зростання рівня використання комп'ютерів на підприємствах державного управління та оборони і соціального захисту населення (зростання на 14,8%). Також досить швидко зростає кількість комп'ютерів на підприємствах фінансової та страхової сфери (13,9%), інформатизації та зв'язку (8,3%), закладах освіти (8,2%) та інших сферах.

Варто також відмітити, що 33,0% співробітників, що працюють на підприємствах столиці, були комп'ютерними користувачами і становили 57,1% від усіх користувачів Азербайджану. Протягом 2016 р. кількість комп'ютерів у містах Баку, Апшеронському та Даглі-Ширванському економічних районах збільшилася на 0,1%; у Гянджа-Казаському економічному районі — на 0,5%; у Шекі-Загатальському, Ленкоранському та Куба-Хачмазькому економічних районах — на 0,6%; Аранському економічному регіоні — на 0,3%, Верхньо-Карабаському економічному районі — на 0,7%; Кельбаджар-Лачинському економічному районі — на 0,4%; у Нахічеванській Автономній республіці — на 4,2%.

Наступним етапом дисертаційного дослідження проаналізуємо рівень забезпеченості підприємств Азербайджану Інтернетом.

На сьогодні в Азербайджані існує близько 40 інтернет-провайдерів. Три з них (Aztelekomnet, Bakinternet і

Azdatakom) є державними. Згідно з проектом громадського Wi-Fi, у травні 2017 р. у столиці Азербайджану розміщені безкоштовні точки доступу Wi-Fi. Дві приватні компанії надають міжнародні Інтернет-підключення [11, с. 14].

У 2016 р. 63,9% або 167,0 тис. комп'ютерів, що використовувались на підприємствах, були підключені до Інтернету. 51,5% підприємств з доступом до Інтернету зосереджено у місті Баку. 51,6% всіх підприємств країни мали доступ до Інтернету. Аналіз зростання підключень ПК підприємств до мережі Інтернет та зміну кількості підприємств з доступом до всесвітньої мережі протягом 2011—2018 рр. вказує, що кількість комп'ютерів з Інтернетом та кількість підприємств із доступом до мережі невпинно збільшується [10].

Також зазначимо, що Інтернет використовували 57,1% підприємств із штатом у 1—4 співробітники, із штатом 5-9 працівників — 80,5%, із штатом 10—49 працівників — 85,8%, із штатом 50—249 працівників і більше — 100% підприємств Азербайджану. Динаміка частки підприємств із доступом до Інтернету в загальній їх кількості та частки комп'ютерів підключених до Інтернету у загальній кількості усіх комп'ютерів підприємств також зростаюча. У 2016 р. на підприємствах Азербайджану Інтернет використовували 217,2 тис. працівників, з яких 50,7% чоловіків та 49,3% жінок. Вони працювали на 9787 підприємствах із доступом до мережі, а кількість інтернет-користувачів у порівнянні з 2015 р. зросла на 2,5%.

У 2016 р. Інтернет використовувався співробітниками підприємств на 25,9% для розсилки та отримання електронних листів, на 21,9% доступ до мережі використовувався з метою банківських та фінансових послуг, для пошуку інформації або дослідницької діяльності — на 9,2%, для отримання інформації про товари та послуги — 6,6% та для інших цілей. Статистичні дані свідчать, що найбільшу тенденцію до зростання має використання Інтернету з метою банківських та фінансових послуг — збільшення на 5,6% протягом аналізованого періоду, а також із ціллю взаємодії із державними органами влади — 3% зростання. Зазначимо, що працівники підприємств Азербайджану у 2016 р. менше використовували всесвітню мережу з метою моніторингу ринку, пошуку інформації про товари та послуги і для інших цілей ніж у 2011 р. (зменшення відповідно на 0,2%, 1,1% та 9,3%), зокрема, й у сільській місцевості [10—12]. Кількість підприємств, які взаємодіяли з державними органами через Інтернет, за 2016 р. зросла на 1,8%. 7617 підприємств або 77,8% підприємств з доступом до Інтернету взаємодіяли з державними органами влади через Інтернет. Взаємодія з державними орга-

Таблиця 2. Глобальний індекс кібербезпеки пострадянських країн у розрізі основних складових у 2015 р.

Країни	Правові питання	Технічні питання	Організаційні питання	Створення потенціалу	Співробітництво	Глобальний індекс	Регіональний рейтинг
Азербайджан	0,75	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5294	1
Грузія	0,75	0,6667	0,75	0,25	0,25	0,5	2
Росія	1	0,3333	0,5	0,375	0,5	0,5	2
Молдова	0,75	0,5	0,25	0,25	0,375	0,3824	3
Україна	0,75	0,3333	0,25	0,125	0,5	0,3529	4
Вірменія	0,5	0,5	0	0	0,125	0,1765	5
Білорусь	0,75	0,3333	0	0	0,125	0,1765	5
Казахстан	0,75	0,3333	0	0	0,125	0,1765	5
Таджикистан	0,75	0	0	0	0,25	0,1471	6
Узбекистан	0,75	0,1667	0	0	0,125	0,1471	6
Киргизстан	0,5	0	0	0	0,25	0,1176	7
Туркменістан	0,75	0	0	0	0	0,0882	8

Джерело: Міжнародний центр електров'язку [3].

нами влади з метою отримання інформації складала частку в 26,5%, 25,6% взаємодій було здійснено для завантаження офіційних форм, а 35,7% — для заповнення форм та документів, 12,2% — для інших цілей.

Аналіз розподілу підприємств за типом використовуваних мереж у 2016 р. свідчить, що безпроводні мережі найбільш популярні серед підприємств сфери видобування (41,2%), будівництва (39%) та логістики (34,1%). Натомість провідні мережеві

комунікації найбільше використовувались на підприємствах державного управління та оборони і соціального захисту населення (56,4%), мистецтва, розваг та відпочинку (55,4%) та освіти (53,2%). Мережу Інтранет найбільше використовували працівники сфери виробництва, розподілу та постачання електроенергії, газу (41%) та фінансової і страхової справи (29%), а мережу Екстранет — фінансової і страхової справи (16,5%) та інформації і зв'язку (7,5%). Загалом серед усіх азербайджанських підприємств найбільшого розповсюдження набули провідні та безпроводні мережі (відповідно 47,8% та 23,8%).

Зауважимо, що зазначені позитивні зрушення є результатом затвердженої Національної стратегії розвитку інформаційного суспільства в Азербайджанській Республіці на 2014—2020 рр. Метою стратегії є: відновлення ІКТ-інфраструктури, ефективне регулювання, створення конкурентоспроможних ІКТ-продуктів, вдосконалення електронного урядування, освіта в галузі ІКТ, інформаційна безпека тощо. У 2016 р. уряд затвердив Державну програму використання цієї Національної стратегії [11, с. 14].

Зауважимо, що сектор ІКТ у країні є одним із найбільш розвинутих у регіоні пострадянських країн. Уряд Азербайджану має чітке розуміння важливості політики ІКТ у процесі розвитку. Відповідно до національних планів основна увага буде приділятися побудові високошвидкісних волоконно-оптичних мереж та мереж безпроводного зв'язку, розгортання IMS (мультимедійна ІР-підсистема), збільшення пропускної спроможності та створення центрів обробки даних та супутникового зв'язку.

Отже, в Азербайджані продовжується активна комп'ютеризація економічної діяльності підприємств різних форм власності. Державні, приватні та інші суб'єкти господарювання щоденно обробляють величезні масиви інформації та постійно здійснюють її обмін через інтернет — та інші види з'єднання. У зв'язку із цим вони постійно наражаються на небезпеку несанкціонованого заволодіння важливими даними і, тому, потребують надійного захисту. Крім того, країна має й інші вагомні досягнення у сфері кібербезпеки, а саме:

— технічний комітет планує здійснити підготовку національних стандартів на основі міжнародних (регіональних) та міждержавних стандартів;

— Азербайджан проводить короткострокові навчальні курси по електронному управлінню і інформаційній безпеці [4].

Міжнародний союз електров'язку (МСЕ) — міжнародна організація, що визначає стандарти в галузі телекомунікацій та радіо, щороку публікує дослідження з Глобального індексу кібербезпеки у розрізі країн світу. Вперше опублікований у 2014 р., Глобальний індекс кібербезпеки (ГІК) створений з метою сприяння розвитку глобальної культури кібербезпеки та її інтеграції в основу ІКТ. ГІК визначає зобов'язання держав-членів МСЕ щодо кібербезпеки, з тим щоб сприяти подальшим зусиллям у прийнятті та інтеграції кібербезпеки у глобальному масштабі.

При складанні рейтингу Глобального індексу кібербезпеки експерти брали до уваги п'ять критеріїв: наявність правових систем і структур, що займаються питаннями кібербезпеки і кіберзлочинів; технічні можливості в області кібербезпеки; існування інститутів координації політики і стратегій розвитку кібербезпеки на державному рівні; наявність науково-дослідних, освітніх і підготовчих програм, а також сертифікованих фахівців і держустанов, які сприяють нарощуванню потенціалу в сфері інформаційної безпеки; наявність партнерств, механізмів співпраці та систем обміну інформацією. Значення даних показників та загальний індекс представлені в таблиці 2.

Як бачимо Азербайджан у 2015 р. знаходився на 1-му місці серед пострадянських країн за показником Глобального індексу кібербезпеки із значенням 0,5294, дещо випередивши Росію та Грузію, які мали значення цього показника на рівні 0,5. У глобальному ж рейтингу Азербайджанська республіка займала 11 місце серед 196 країн.

У 2017 р. індекс включив 193 країни. Лише у 38% країн від загального числа була надійна система кібербезпеки, яка дає захист від хакерських атак, ще 12% країн знаходяться в процесі розробки подібної стратегії.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, Азербайджанська економіка, яка взяла курс на розвиток на основі стійкості та інноваційності, безумовно, може стане мішенню кіберзлочинців. Тому держава постійно здійснює системні заходи щодо захисту інформаційного простору економічної та іншої діяльності. В органах влади присутнє чітке розуміння необхідності вдосконалення економічної безпеки держави, зокрема її інформаційної складової. У цьому напрямі

зроблено чимало, але, з огляду на стратегічну значимість економічних проєктів, в яких представлений Азербайджан, заходи кібербезпеки необхідно посилювати та реалізовувати на найвищому рівні. Глобальний індекс кібербезпеки Азербайджану підкреслює необхідність активізації роботи у даному напрямі.

Перспективи подальших досліджень полягають у формуванні ефективної методики оцінки економічної безпеки Азербайджану з урахуванням важливості ролі інформаційної складової на сучасному етапі розвитку національної економіки.

Література:

1. Бабаева З.Г. Сущность и система экономической безопасности Азербайджанской Республики / З.Г. Бабаева // Baki Universitetinin Xeberleri. — 2005. — № 3. — С. 118—126.

2. Гасанов А. М. Политика национального развития и безопасности Азербайджанской Республики. — Баку: "Zerdabi LTD" MMC, 2014. — 672 с.

3. Офіційний сайт Міжнародного союзу електров'язку. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.itu.int/pub/D-STR-GCI.01>

4. Офіційний сайт Міністерства зв'язку та високих технологій Азербайджанської Республіки [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.mincom.gov.az/nazirlik-ru-RU/page-419/page-1348/>

5. Распоряжение Президента Азербайджанской Республики "Об утверждении "Национальной стратегии по информационным и коммуникационным технологиям во имя развития Азербайджанской Республики (2003—2012 годы)" от 17 февраля 2003 г. № 1146. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: www.mincom.gov.az/%2Fassets/%2FUploads/%2FKTMilliStrategiyarus.doc&usg=AOvVaw2pyD3A8RKijjYBQTiwxr4V

6. Степко О.М. Аналіз головних складових інформаційної безпеки держави / О.М. Степко // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. Сер.: Економіка, право, політологія, туризм. — К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту "НАУ-друк", 2011. — Вип. 1 (3). — С. 90—99.

7. Сухоруков А.І. Теоретико-методологічний підхід до інтегральної оцінки та регулювання рівня економічної безпеки держави / А.І. Сухоруков, Ю.М. Харазішвілі // Банківська справа. — 2011. — № 4. — С. 13—32.

8. Указ Президента Азербайджанской Республики "О дополнительных мерах в области обеспечения свободы слова, мысли и информации в Азербайджанской Республике" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.zewo.ru/decrees/pr/0744_98.html

9. Харазішвілі Ю.М. Методологічні підходи до оцінки рівня економічної безпеки країни / Ю.М. Харазішвілі // Наука та наукознавство. — 2014. — № 4. — С. 44—59.

10. Information society in Azerbaijan: Statistical yearbook / State statistical committee of the republic of Azerbaijan. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://www.stat.gov.az/menu/6/statistical_yearbooks/?lang=en

11. Measuring the Information Society Report 2017: ICT Country profiles / International Telecommunication Union. — Geneva, 2017. — Vol. 2. — 251 p.

12. Залізко В. Д. Методика оцінювання економічної безпеки сільських територій України / В.Д. Залізко, В.І. Мартиненков // Економіка України. — 2016. — № 1. — С. 19—34.

References:

1. Babaeva, Z. H. (2005), "Essence and system of economic security of the Azerbaijan Republic", Baki Universitetinin Xeberleri, vol. 3, pp. 118—126.

2. Gasanov, A. M. (2014), Politika natsionalnogo razvitiya i bezopasnosti Azerbaydzhanskoj Respubliki [The policy of national development and security of the Republic of Azerbaijan], "Zerdabi LTD" MMC, Baku, Azerbaijan Republic

3. Official website of the International Telecommunication Union (2018), available at: <https://www.itu.int/pub/D-STR-GCI.01> (Accessed 4 November 2018).

4. Official website of the Ministry of Communications and High Technologies of the Republic of Azerbaijan (2018), available at: <http://www.mincom.gov.az/nazirlik-ru-RU/page-419/page-1348/> (Accessed 4 November 2018).

5. Order of the President of the Republic of Azerbaijan (2003), "On Approval of the National Strategy for Information and Communication Technologies for the Development of the Republic of Azerbaijan (2003-2012)", available at: www.mincom.gov.az/%2Fassets/%2FUploads/%2FKTMilliStrategiyarus.doc&usg=AOvVaw2pyD3A8RKijjYBQTiwxr4V (Accessed 4 November 2018).

6. Stepko, O. M. (2011), "Analysis of the main components of state information security", Naukovyi visnyk Instytutu mizhnarodnykh vidnosyn NAU, vol. 1(3), pp. 90-99.

7. Sukhorukov, A. I. and Kharazishvili, Yu. M. (2011), "Theoretical and methodological approach to the integral assessment and regulation of the level of economic security of the state", Bankivska sprava, vol. 4, pp. 13—32.

8. Decree of the President of the Republic of Azerbaijan (1998), "On Additional Measures in the Sphere of Providing Freedom of Speech, Thought and Information in the Republic of Azerbaijan", available at: http://www.zewo.ru/decrees/pr/0744_98.html (Accessed 4 November 2018).

9. Kharazishvili, Yu. M. (2014), "Methodological approaches to the estimation of the level of economic security of the country", Nauka ta naukoznavstvo, vol. 4, pp. 44—59.

10. State statistical committee of the republic of Azerbaijan (2017), "Information society in Azerbaijan: Statistical yearbook", available at: https://www.stat.gov.az/menu/6/statistical_yearbooks/?lang=en (Accessed 4 November 2018).

11. International Telecommunication Union (2017), Measuring the Information Society Report 2017: ICT Country profiles, International Telecommunication Union, Geneva, Switzerland.

12. Zalizko, V.D. and Martynenkov, V.I. (2016), "Methods of assessment of economic security of rural Ukraine", Economics of Ukraine, vol. 1, pp. 19—34.

Стаття надійшла до редакції 12.10.2018 р.